

Filistin Konulu Filatelik Tasarımlar Üzerine Bir Araştırma: Türkiye Örneği

Serkan AYCİL
İstanbul PTT Başmüdürlüğü, Muhasebe ve Finans Müdürlüğü
sserkan.aycil@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-3540-5548

Araştırma Makalesi	DOI: 10.31592/aeusbed.1600335
Geliş Tarihi: 12.12.2024	Revize Tarihi: 30.01.2025
	Kabul Tarihi: 04.02.2025

Atıf Bilgisi

Aycil, S. (2025). Filistin konulu filatelik tasarımlar üzerine bir araştırma: Türkiye örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(Özel Sayı), 308-321.

ÖZ

Filistin konulu filatelik tasarımları odağına alan bu çalışmanın amacı Türkiye Cumhuriyeti tarafından 2013 ve 2024 yıllarında yayımlanan Filistin başlıklı filatelik tasarımlar hakkında değerlendirmede bulunulmaktır. Nitel araştırma yaklaşımına göre oluşturulan bu çalışmanın verilerine doküman incelemesi ile erişilmiştir. Durum Çalışması üzerinden oluşturulan bu çalışmada betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma öncesinde araştırmanın odağını oluşturan Filistin meselesi ile ilgili sosyo-ekonomik, politik, tarihî ve dini konularda literatür taraması yapılmış, akabinde Türkiye Cumhuriyeti tarafından yayınlanan Filistin başlıklı filatelik tasarımlar bir araya getirilmiştir. Çalışmanın bulguları 2013 ve 2024 yıllarında tedavüle çıkarılan 5 adet anma pulu ve 2 adet ilk gün zarfından oluşmaktadır. Türkiye-Filistin Ortak Pul başlığı ile 2013'te tedavüle çıkarılan tasarımlar 1 adet anma bloku ve 1 adet ilk gün zarfından oluşurken Yüreğimde Filistin başlığı ile 2024'te tedavüle çıkarılan tasarımlar 1 adet anma pulu, 3 adet seri numaralı anma pulu ve 1 adet ilk gün zarfından oluşmaktadır. Yüreğimde Filistin başlığı ile hazırlanan portföyün içerisine de yayınlanan tasarımların tamamı eklenerek aynı tarihte satışa sunulmuştur. Türkiye'nin 2013 yılında yayınladığı tasarımlarda dini ve kültürel değerler ön plana çıkmışken 2024 yılında yayınladığı tasarımlarda, savaş sonrasında yaşanan çöküntüler kompozisyona yansımıştır. Orta Doğu'da yaşanan savaşlar dünyanın birçok ülkesindeki tasarım anlayışını etkilemiştir. Oluşturulan tasarımların önemli bir kısmı ise siyasi konjoktüre göre üretilen eserlerden oluşmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'nin 2024 yılında yayınladığı her bir tasarım gerek zulme karşı alınan tavrı ortaya koyması gerekse insanlık dışı uygulamaları olduğu gibi yansıtması açısından son derece kıymetli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Orta Doğu, Filistin, İsrail, Ürdün, Kudüs, Gazze, filateli, posta pulu.

A Research on Philatelic Designs on Palestine: The Case of Turkey

ABSTRACT

The aim of this study, which focuses on philatelic designs on Palestine, is to evaluate the philatelic designs titled Palestine issued by the Republic of Turkey in 2013 and 2024. The data of this study, which is based on a qualitative research approach, was accessed through document analysis. Descriptive content analysis was used in this study based on a case study. Prior to the study, a literature review was conducted on socio-economic, political, historical and religious issues related to the Palestine issue, which constitutes the focus of the study, and then the philatelic designs with the title Palestine issued by the Republic of Turkey were brought together. The findings of the study consist of 5 commemorative stamps and 2 first day envelopes issued in 2013 and 2024. The designs issued in 2013 under the title Turkey-Palestine Joint Stamps consisted of 1 commemorative block and 1 first day envelope, while the designs issued in 2024 under the title Palestine in My Heart consisted of 1 commemorative stamp, 3 serial numbered commemorative stamps and 1 first day envelope. The portfolio prepared under the title "Palestine in my heart" included all of the published designs and was offered for sale on the same date. While the designs published by Turkey in 2013 emphasized religious and cultural values, the designs published in 2024 reflected the collapses experienced after the war. The wars in the Middle East have affected the understanding of design in many countries of the world. A significant part of the designs created consist of works produced according to the political conjuncture. In this context, it has been concluded that each design published by Turkey in 2024 is extremely valuable in terms of both revealing the attitude taken against oppression and reflecting inhumane practices as they are.

Keywords: Middle East, Palestine, Israel, Jordan, Jerusalem, Gaza, philately, postage stamp.

Giriş

Ödeme makbuzu niteliğinde olan pullar, posta hizmetleri açısından ödeme değerlerini gösteren belgeler olarak işlem görmektedir. Bu nedenle pulların üzerinde yer alan resim, illüstrasyon, çizim ya da metinsel ifadelerin tanım ve kapsamı yalnızca belirli bir kurumun izlediği politikalara göre değil devletin ya da hükümetin öngörülerine göre şekil almaktadır. Buna göre önceleri minyatür sanat eserleri

olarak tasarlanan posta pullarının gerek illüstratif gerekse tipografik mesajlar içermesi olası ve son derece doğal bir durumdur. Bu bağlamda devletler başta anma etkinlikleri olmak üzere kültürel miras, sosyal proje ve turizm konularında pullar yayımlayabilmektedir (Lebed ve Morgulev, 2024, ss. 53-54; Ulziimaa ve Byambajav, 2024, s. 238). Bunun yanı sıra hem açık hem de üstü örtülü mesajlar iletmeye gayreti içerisinde olan odaklar da tasarladıkları pulları ideolojilerine hizmet eden birer propaganda aracı olarak görmekte ve bu hususta çalışmalar yürütmektedir (Zelkovitz ve Limor, 2024, ss. 3-4). Dolayısıyla bu ve benzer uygulamalarla birlikte artık pullar masum bir makbuz olmanın ötesine geçmiş ve iletişim endüstrisinin güdümünde seyreden etkili bir araca dönüşmüştür.

Pulların bir diğer işlevi ulus inşası olarak tanımlanmıştır. Bir ulusu inşa etmek için öncelikle ulusal kimlik oluşturmak gerekmektedir. Ulusal kimlik oluşturmanın önkoşulu da farklı etnik grupları ve ulusal anlatıları bir ekseninde toplamakla mümkündür. Bu bağlamda dil, ulusal günler, marşlar, önemli devlet adamları, bayramlar ve mitler kimlik oluşturma ve yayma sürecinde mevcut rejime meşruiyet kazandıran önemli bir mekanizma olarak ortaya çıkmıştır (Limor ve Mekelberg, 2017, s. 903; Ulziimaa ve Byambajav, 2024, ss. 238-240). Bu etki doğrudan ya da dolaylı olarak tasarlanan Orta Doğu başlıklı pul tasarımlarında daha net bir biçimde görülmektedir. Örneğin İsrail belirli dönemlerde tartışmalı konularla ilgili pullar yayınlamış ve Yeşil Hat olarak tabir ettiği sınırları posta pullarında betimleyerek siyasi bir söylem geliştirmiştir. İsrail'in bağımsızlığını ilan ettiği dönemlerde dâhi tam olarak kabul görmeyen bu ateşkes hattı tarih boyunca çözümlenemeyen bir problem olarak varlığını sürdürmüştür (Limor ve Mekelberg, 2017, s. 903). Yine 2012'de kendisini "Filistin Devleti" olarak ilan eden Filistin Yönetiminin ardından aynı ölçüde reaksiyon gösteren Hamas, yayınladığı Gazze temalı pullarda Filistin Yönetiminin kullandığı tipografileri kullanmıştır. Filistin Yönetimi bunun üzerine karşıt bir reaksiyon göstererek Gazze Şeridi'ndeki pullarda yer alan para birimi ifadesini (fils)'ten (mils)'e dönüştürmüştür (Zelkovitz ve Limor, 2024, s. 5). Yakın zamanda ise Filistin'in Ermeni soykırımı iddialarını desteklemek amacıyla pul bastırdığı iddia edilmiştir. İddiaya konu olan pul görseli de bazı sosyal medya hesaplarında paylaşılmıştır. Bunun üzerine Filistinli yetkililer böyle bir pulun hiç basmadığı açıklamasında bulunmuş ve atfedilen iddiaları kesin bir dille yalanlamıştır. Akabinde Ermenistan tarafından da böyle bir pulun basılmadığına dair doğrulamada bulunulmuştur (DMM Presidency, t.y., ss. 223-224).

Görsel iletişim, belirli dönemlerde hayali bir topluluğu sürdürmenin ve geliştirmenin etkili bir yolu olarak görüldüğü için birçok bilim insanı herhangi bir konuda güçlü mesaj iletmek için görsel kullanımına ihtiyaç duyulduğu vurgusunu yapmıştır (Covington ve Brunn 2006; Akt. Limor ve Mekelberg, 2017, ss. 908-910). Buna göre pullarda kullanılan imge ve sembollerin arkasında, kurduğu hayalin gerçekleşmesini ümit eden bir topluluğun varlığı bulunmakta olup bu varlık arayışı belirli dönemlerde açığa çıkabilmektedir. Bu bağlamda yayınlanan pullarda ideolojilerine uygun bir yönetim biçimini kurma arzusunda olanların emellerine dair emareler görülebileceği gibi Filistin örneğinde olduğu gibi tamamen dezenformasyon içeren haberler de görülebilmektedir.

Filistin konulu filatelik tasarımları odağına alan bu çalışmanın amacı Türkiye Cumhuriyeti'nin 2013 ve 2024 yıllarında yayınladığı Filistin başlıklı filatelik tasarımlar hakkında değerlendirmede bulunulmaktadır.

Literatür Taraması

Smith (2011) yaptığı çalışmasında koleksiyon oluşturmaya önemine değinmiştir. Bunun için 1918-1948 yıllarını listeleyen bir Orta Doğu kataloguna ulaşmıştır. Alternatif birçok uğraşı bulunmasına rağmen Filistin konulu pulları bir araya getiren yazar, Filistin meseleleri hakkında bilgi edinmek, bunu yaparken de fazla para harcamadan eğlenmek için filatelik çalışmalarda bulunmuştur. Buna göre kullanılmış pulların birçoğunun okunaksız olduğu görülmüş ve Filistin'in otuz yıllık posta tarihinde kullanılan diğer örneklerin ise yüksek maliyetli olduğu anlaşılmıştır. Bu bağlamda gerek pulları gerekse posta ile ilgili diğer materyalleri dizenleyerek kataloglamak için daha fazla literatüre ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Limor ve Mekelberg (2017) çalışmasında İsrail sınırlarının tasvir edildiği posta pullarını ele almıştır. Bu bağlamda İsrail'in 1948'de bağımsızlığını ilanından 2015 yılı sonuna kadar çıkardığı

pulların tamamını incelemeyi amaçlayan çalışmanın öncesinde filateli hizmetleri katalogu, İsrail pulları katalogu ve filateli federasyonu tarafından yayınlanan katalog incelenmiştir. Buna göre İsrail'in tartışmalı toprak alanlarıyla ilgili pullar yayınlamasıyla birlikte yeni bir argüman ortaya atılmış ve yalnızca İsrail tarafından 2015-2016 yılları arasında bastırılan pul sayısının 2.375 olduğu tespit edilmiştir. Yayınlanan pulların %76,6'sı Kudüs'e ithaf edilmişken temsiliyet açısından diğer bölgeler daha düşük seviyede kalmıştır. Golan Tepeleri'ne ise Kudüs ile aynı ölçüde önem verildiği farklı birçok çalışmada ayrıca vurgulanmıştır. Dolayısıyla anlaşmazlık konusu olan alanlara yönelik tasarlanan pulların bir ülkenin ideolojik ve politik mücadelesinin minyatürleştirilmiş bir versiyonu olarak ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sharnoff (2022) çalışmasında 1952-1985 yılları arasında Ürdün tarafından yayınlanan pullardaki haritalarda yer alan Batı Şeria temsiline dair araştırmada bulunmuştur. Buna göre 1948'de yaşanan Arap-İsrail Savaşı'nın ardından Batı Şeria, Ürdün tarafından ilhak edilmiştir. 1967'de gerçekleşen Altı Gün Savaşı'nın ardından ise bölge bu kez İsrail tarafından işgale uğramıştır. Bundan sonraki süreçte Ürdün tarafından yayınlanan pullardaki ilk haritalarda Batı Şeria her zaman Ürdün'ün bir parçası olarak tasvir edilmiştir. Fakat sonraki dönemlerde yayınlanan pullarda Batı Şeria bazen bağımsız bir bölge gibi tasvir edilmişken bazen de Filistin'in bir parçası olarak gösterilmiştir. Dolayısıyla Ürdün tarafından yayınlanan Batı Şeria'ya ait temsillerin 1967 yılından sonraki hassas ve çalkantılı dönemlerde gerginliğe ve siyasi krize neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Limor ve Zerkovitz (2021) yaptığı çalışmada 1920-1945 yılları arasında yayınlanan pullarda Filistin'deki İngiliz mandasını siyaset, milliyetçilik ve ekonomi bağlamında ele almıştır. Çalışmada yer alan pullarda Siyonizm ve Filistin Milliyetçiliği arasındaki rekabet ön plana çıkmıştır. Bu bağlamda posta pullarının gerek İngilizler gerekse Yahudi liderliği ve Arap-Filistin liderleri tarafından minyatür bir kamuoyu savaş alanı olarak kullanıldığı anlaşılmıştır. Buna göre ülkenin geleceğini şekillendirmede dolaylı bir araç olarak kullanılan pullarda Kubbetü's-Sahra ve Rahel'in Mezarı gibi tasvirlerle yer verildiği ve İngilizce başta olmak üzere Arapça ya da İbranice başlıklarla sembolik mesajlar verilmeye çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Zerkovitz ve Limor (2021) yaptıkları çalışmada Ürdün hükümetinin Aralık 1969'da yayınladığı 60 adet pulu analiz etmiştir. Alışılmadık derecede kapsamlı olan bu portföy, Ürdün tarihinin politik açıdan en hassas olan konularını içermektedir. Hükümetin propaganda amacıyla yayınladığı pullarda 1948 tarihli İsrail Savaşı sırasında Filistinlilerin yaşadığı felaket ve Filistinli mülteci sorunu görselleştirilmiştir. Filistinlilerin yaşadığı felaketi ifade eden Nakba Günü (Yevmü-n-Nakba) teriminin türetilmesiyle birlikte pul tasarımlarına farklı bir boyut kazandırılmıştır. Yayınlanan pulların yalnızca tasarım olarak değerlendirilmediği aynı zamanda Ürdün, Filistin ve İsrail arasındaki karmaşık üçlü ilişkiye atıfta bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sharnoff (2023) çalışmasında Kral Hüseyin'in Batı Şeria ile hukuki ve idari bağlarını kesme kararının ardından, 1967'den 1989'a kadar geçen sürede Ürdün tarafından yayınlanan pul tasvirlerini kayıt altına alarak analiz etmiştir. Buna göre Kudüs'teki İslâmî kutsal mekân tasvirlerini içeren pullar hem Haşimi rejiminin meşruiyetini güçlendirmekte hem de Filistin Kurtuluş Örgütü ile İsrail arasındaki siyasi ilişkileri dengelemektedir. Sonuç olarak emisyon programına İslâmî kutsal mekanları dâhil eden Ürdün bu sayede kendisini Kudüs'teki kutsal mekânların koruyucusu ve İslâm inancının savunucusu olarak göstermiştir.

Sharnoff (2024) çalışmasında Filistin'i, Arap pul tasvirlerindeki hâliyle görselleştirmiştir. Posta pullarının propaganda aracı olarak kullanıldığına değinen yazar bir takım gizli mesajların pullar üzerinden iletilindiğini belirtmektedir. Bu nedenle çalışma öncesinde konu ile ilgili 20 adet pul toplanmış ve literatür oluşturulmuştur. Buna göre Arap pullarının önemli bir kısmında Filistin haritası yer almakta ve bu haritadaki sınırlar sıklıkla İngiliz Mandası (1922-1948) dönemindeki sınırları göstermektedir. Tasvirlerde Ürdün Nehri'nin Akdeniz'e kadar uzandığı görülmekle birlikte 1948'de İsrail'in aldığı yerler reddedilmektedir. Sonuç olarak Filistin'i Arap ulusunun ayrılmaz bir parçası olarak sembolize eden Arap rejimleri Batı Şeria'yı Filistin haritalarında harici bir yer olarak göstermektedir.

Zelkovitz ve Limor (2024) yaptığı çalışmada pulları, Hamas tarafından kullanılan politik ve dini propaganda aracı olarak ele almıştır. Gazze Şeridi'nin kontrolünü ele geçiren Hamas hükûmeti yaklaşık iki yıl sonra ilk posta pullarını tedavüle çıkarmıştır. Hamas hükûmeti bir yandan meşruiyetini iddia etmek diğer yandan da dini ve milliyetçi mesajları yaymak amacıyla 2009-2019 yılları arasında toplam 148 adet pul bastırmıştır. Evrensel Posta Birliği tarafından tanınmayan bu pullar Gazze içinde önemli bir iletişim aracı olarak hizmet etmiştir. İki asistan tarafından altı kategoride analiz edilen pullar filateli kataloglarında yer almamasına rağmen çevrimiçi platformlarda alıcı bulmuştur. Yayımlanan pulların %54'ü milli birlik, şehitlik, kahramanlık, direniş, savaş ve çocuk temasına ayrılmışken %8,1'i Mescid-i Aksa başta olmak üzere Filistin'deki diğer camilere atıfta bulunmuştur. Sonuç olarak pulların yarısından fazlasının tek bir merkezi temaya, yani İsrail'e odaklanması sağlanmış ve ihtiyaç duyulan içerik elde edilmiştir.

Yöntem

Nitel araştırma yaklaşımına göre oluşturulan bu çalışmanın verilerine doküman incelemesi ile erişilmiştir. Bu bağlamda doküman incelemesi, araştırılmaya konu verilerin belirli bir sistem dâhilinde gözden geçirilmesini öngören bir veri toplama yöntemidir (Kıral, 2020, s. 173). Analiz öncesinde hedef olgu hakkında bilgi içeren kaynaklar (yazılı) incelenmekte ve sonrasında film, belgesel, video kaydı ve fotoğraf gibi görseller üzerinde incelemelerde bulunularak anlamsal çıkarımda bulunmaktadır (Wach ve Ward, 2013). Buna göre ilk önce ulusal ve uluslararası yayın indeksleri (Araştırmaz, Sobiad Atıf Dizini, Asos Index, Cambridge Scientific Abstracts, Scopus Open Academic Journal Index, DOAJ, ERIH PLUS ve EBSCO) üzerinden “Orta Doğu, Filistin, Ürdün, İsrail, Kudüs, Gazze, filateli, posta pulu ve filateli” anahtar kelimeleriyle aramalar yapılmıştır. Aramalar sonucunda Filistin ve filateli başlıklı birçok çalışmaya ulaşılmıştır. Filistin’i filateli ekseninde ele alan çalışmaların Türkiye dışında yapılan çalışmalar olduğu ve yabancı literatürde yer aldığı anlaşılması üzerine bu alanda çalışma yapılması kararlaştırılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Durum Çalışması üzerinden oluşturulan bu çalışmada betimsel içerik analizi kullanılmıştır. Durum çalışması, güncel bir olayın detaylı analiz yöntemleriyle incelenmesini öngörmekte olup nasıl ve niçin sorularını yönelterek verilerin toplamasını amaçlayan bir nitel araştırma deseni olarak ortaya çıkmıştır (Özdemir ve Tuti, 2023, ss. 224-225). Betimsel içerik analizi ise belirli bir konu hakkında ya da belirli bir alanda birbirinden bağımsız olarak yürütülen çalışmaların derinlemesine incelenip düzenlenmesi olarak ifade edilmektedir (Ültay, Akyurt ve Ültay, 2021, ss. 189-192). Buna göre birbirinden bağımsız olarak ortaya çıkan durumları derinlemesine değerlendiren ve veri toplama sürecinde sorulan sorularla mevcut durumu anlamlandırmaya çalışan bu araştırma yazısı betimsel içerik analizi üzerinden ilerletilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Pul emisyon programı içerisindeki Filistin başlıklı dokümanlar üzerinden kurgulanan bu çalışmanın görsel verilerine <https://www.pulhane.com/> internet adresinden ve araştırmacının kişisel arşivinden ulaşılmıştır. Araştırma öncesinde farklı başlıklar altında sıralanan pul, ilk gün zarfı, maksimum kart ve posta kartı gibi filatelik tasarımların tamamı gözden geçirilmiş ve akabinde araştırma ile ilgili olduğu tespit edilen tasarımlar çalışma kapsamına dâhil edilmiştir. Buna göre 2013 ve 2024 yıllarında tedavüle çıkarılan 1 adet anma pulu, 3 adet seri numaralı anma pulu, 1 adet anma bloku ve 2 adet ilk gün zarfına ulaşılmıştır. Verilerin güvenilirlik ve geçerliliği ise PTT'nin basılı olarak yayınladığı dokümanlar aracılığıyla teyit edilmiştir. Dokümanların yalnızca yazılı belgelerden ibaret olmadığı, görsel ve işitsel olarak arşivlenen belgelerin de veri olarak kabul edildiği bilinmektedir. Bu nedenle araştırma sürecinde literatür taramasının yanı sıra gerek sosyal medya gerekse yayın kuruluşlarına ait arşivlerden erişilen belgesel, film ve video paylaşımları üzerine de incelemede bulunulmuştur.

Veri analizi sürecinde göstergebilimden yararlanılmıştır. Buna göre göstergebilim dil, dizi, imaj ve belirtke gibi işaretlere odaklanarak metin ya da görsel ifadelerin sembolik yönünü aktarmaya çalışan

bir bilim alanı olarak ortaya çıkmıştır (İlkdoğan, 2017, s. 3149; Rose, 2023, s. 142). Bu bağlamda araştırma kapsamına dâhil olan filatelik tasarımlar gerek tipografik okuma ve illüstrasyon gerekse baskı, renk, içerik, dizayn ve tema açısından değerlendirilerek araştırmacı tarafından yorumlanmıştır.

Araştırma Etiği

Bu çalışma, veriler üzerinden gerçekleştirilmesi sebebiyle etik kurul izni gerektirmemektedir.

Bulgular

Çalışmanın bulguları Türkiye Cumhuriyeti'nin 2013 ve 2024 yıllarında tedavüle çıkardığı 5 adet anma pulu ve 2 adet ilk gün zarfından oluşmaktadır. Türkiye-Filistin Ortak Pul başlığı ile 2013'te tedavüle çıkarılan tasarımlar 1 adet anma bloku ve 1 adet ilk gün zarfından oluşurken Yüreğimde Filistin başlığı ile 2024'te tedavüle çıkarılan tasarımlar 1 adet anma pulu ile 3 adet seri numaralı anma pulu ve 1 adet ilk gün zarfından oluşmaktadır. Yüreğimde Filistin başlığı ile hazırlanan portföyün içerisine tasarımların tamamı ayrıca eklenmiştir.

Türkiye-Filistin Ortak Pul 2013

Görsel 1. Türkiye-Filistin Ortak Konulu Anma Bloku, 120x70 mm (Yazarın kişisel arşivinden).

Görsel 1'de 12.12.2013'te Türkiye-Filistin Ortak Pul başlığı ile tedavüle çıkarılan ve toplam 2 puldan oluşan 1 adet anma blokuna yer verilmiştir. Dijital baskı yöntemi kullanılarak 100.000 adet olarak bastırılan pulların tasarımını Kamil Mersin yapmıştır (Pulhane, 2013). Biri Türkiye diğeri Filistin'de olmak üzere iki farklı baskıda hazırlanan tasarımların diğesine illüstrasyon aynı kalmak koşuluyla "Filistin ve Türkiye'nin ortak tarihi" ifadesi ile Arapça ifadelerle "Filistin devleti" ifadesi eklenerek hemen yanına sembolik olarak Türk bayrağı ve Filistin bayrağı illüstrasyonu yerleştirilmiştir. Yatay bir forma sahip olan bu tasarımda üst kısımdaki pulda Türkiye'nin ilk altı minareli camii özelliğine sahip olan Sultan Ahmet Camii yer alırken alt kısımdaki pulda Harem-i Şerif içerisinde bulunan Mescid-i Aksa yer almaktadır. Tarihî betimlemelerde sıklıkla kullanılan sepya renk tonunun her iki pula uygulandığı görülmekle birlikte sağ kısımda kalan forma alanına çapraz bir biçimde her iki camiinin illüstrasyonu eklenmiştir. Sağ kısımda bulunan illüstrasyonlar Türkiye-Filistin Ortak Pul tipografisi ile ayrılmış ve Filistin ifadesinin hemen üzerine 1 adet minare eklenmiştir. Doğudan görsel kullanımına yer verilen her iki fotoğrafta camii temasının dışına çıkılmamıştır.

Görsel 2. Türkiye-Filistin Ortak Konulu İlk Gün Zarfı (Pulhane, <https://www.pulhane.com/KatalogSayfaları/k201330.html> adresinden 09.09.2020 tarihinde erişilmiştir).

Görsel 2’de 12.12.2013’te Türkiye-Filistin Ortak Pul başlığı ile tedavüle çıkarılan 1 adet ilk gün zarfına yer verilmiştir. Dolaşıma çıkarıldığı tarihte 4,00 TL bedel ile satışa sunulan zarflardan 3.000 adet bastırılmıştır (Pulhane, 2013). Yatay bir forma sahip olan ve sade bir görünüm arz eden bu tasarımda sağ üst kısma Türkiye-Filistin Ortak Pul başlığı ile satışa sunulan anma bloku yerleştirilmişken sol alt kısma ardışık olacak biçimde Sultan Ahmet Camii ve Mescid-i Aksa Camii’nin illüstrasyonları eklenmiştir. İllüstrasyonun hemen altında bulunan kısma Türkçe ve İngilizce ifadelerle çalışmanın künyesi konumlandırılmıştır. Filatelik zarfın üzerinde yer alan görseller de her iki caminin farklı açıdan görünümünü içermektedir. Ayrıca gerek anma blokunun gerekse zarfın üzeri yine birbirini bütünleyecek biçimde tasarlanan filatelik bir damga ile mühürlenmiştir.

Yüreğimde Filistin 2024

İsrail mevcut sınırlarını hiçbir zaman kendi imkânıyla oluşturmamıştır. Modern sınırlarını zaman zaman kabaca şekillendirmeye çalışsa da yapmak istediği girişimlerden genellikle başarısız sonuçlar almıştır. Mevcut sınırların esasları ise süper güçler ve diğer devletler tarafından tasarlanan öngörülere dayanmaktadır. Bu nedenle süper güçlerin etkisi ile oluşturulan (McMahon–Hüseyin Yazışmaları 1915, Sykes–Picot Anlaşması 1916 ve Balfour Deklarasyonu) sınır hatlarında şiddeti artıran gerilimler yaşanmış ve ortaya çıkan belirsizlikler sosyo politik düzeyde yaşanan bir sorunsala dönüşmüştür (Neeman ve Arbel 2011; Akt. Limor ve Mekelberg, 2017, s. 904). Bu bağlamda savaşın mağdurları genellikle kadın ve çocuklar olmuştur (Sercânî, 2011, s. 55). 30 Eylül 2000’de İsrail askerleri ile Filistinli göstericiler arasında çıkan çatışmada vurularak yaşamını yitiren on iki yaşındaki Filistinli çocuğun çömelerek babasının arkasına sığındığı ve hayatının son saniyelerini korkuyla geçirdiği görüntüler dünyanın birçok ülkesinde yayınlanmıştır. Konuya duyarlılık gösteren Sudan, Irak, İran, Mısır ve Tunus gibi birkaç ülke ise çocuğun resmini taşıyan posta pulları bastırmıştır. Bugün hâlâ arşivlerde yer alan mevcut kayıtların üzerinden 24 yıldan fazla bir süre geçmesine rağmen değişen bir şey olmamış hatta yaşanan mağduriyet giderek şiddetini artırmıştır (Fallows, 2003; Rose, 2003, s. 4).

Görsel 3. Yüreğimde Filistin Anma Pulu 85x60 mm (Yazarın kişisel arşivinden).

Görsel 3'te 15.11.2024'te Yüreğimde Filistin başlığı ile tedavüle çıkarılan 29 TL bedelli 1 adet anma puluna yer verilmiştir. PTT'nin savaş muhabiri Coşkun Aral'ın çektiği fotoğrafları kullanarak hazırladığı pul dijital baskı yöntemiyle 105.000 adet olarak bastırılmıştır. Mevcut tasarım Yüreğimde Filistin başlığı ile hazırlanan portföyün içerisine de eklenmiştir (PttFilateli, 2024a; T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2024). Yatay bir forma sahip olan bu tasarımda marjlara kadar baskı uygulanmıştır. Tabakanın üzerinde savaş sonrasında yaşananlara dair illüstrasyonlar yer almışken sekizden biçiminde oluşturulan pulun içerisine enkaz yığına dönen iki adet otomobil ve kucağında çocuğunu taşıyan bir kadın görseli yerleştirilmiştir. Normal koşullarda tesettürlü olması beklenen kadının yaşananların etkisiyle henüz örtünmeden can havliyle çocuğunu kucaklayıp bulunduğu ortamı terk etmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Yoğun bir biçimde hava ve kara saldırısına maruz kaldığı görülen yerleşim biriminde neredeyse insan yaşama uygun güvenli bir alanın kalmadığı görülmektedir. Bombardımanın etkisiyle yer yer aydınlanan yerleşim biriminde yoğun bir duman tabakasının oluştuğu görülmekle birlikte yaşanan dram kırmızı renklerle tasvir edilmiştir. Tasarımın alt kısmında siyah-beyaz renklerle illüstre edilenler, geçmiş zamana sıkışıp kalan bir anı betimlerken çok renkli bir biçimde tasvir edilen üst kısmın giderek karmaşıklaştığı görülmektedir. Yakın bir açıda duran galvanizli dikenli tel ise geçmişle gelecek arasına yapay bir sınır hattı oluşturmuştur. Pulun içerisinde yer alan tipografiler beyaz renklerle ifade edilmişken sağ üst kısımda bulunan Yüreğimde Filistin ifadesi siyah renkle yazılmıştır.

Görsel 4. Yüreğimde Filistin Seri Numaralı Anma Pulu 85x60 mm (Yazarın kişisel arşivinden).

Görsel 4'te 15.11.2024'te Yüreğimde Filistin başlığı ile tedavüle çıkarılan ve portföy içerisinde satışa sunulan seri numaralı anma blokundan ilkinde yer verilmiştir. PTT'nin savaş muhabiri Coşkun

Aral'ın çektiği fotoğrafları kullanarak hazırladığı portföy dijital baskı yöntemiyle 5.000 adet olarak bastırılmıştır (PttFilateli, 2024b; T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2024). Yatay bir forma sahip olan bu tasarımda marjlara kadar baskı uygulanmıştır. Tasarımın marjlarında enkaz yığına dair illüstrasyonlar görülürken dikdörtgen biçiminde tasarlanan pulun içerisinde elindeki sarı renkli uçan balon ile tankın önünde duran bir erkek çocuğu illüstrasyonu görülmektedir. Henüz 5-6 yaşlarında olduğu tahmin edilen çocuğun kollarını iki yana doğru açtığı ve barışçı yollarla tankın geçişine engel olmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Balonun havada durmasını sağlayan asıl faktörün aslında helyum gazı olmadığı aksine ip biçiminde tasvir edilen dikenli tel olduğu fark edilmektedir. Tipografinin görselin gerisinde kaldığı bu tasarımda Yüreğimde ifadesi siyah renklerle ifade edilmişken Filistin ifadesinin Filistin bayrağı üzerinde yer alan kırmızı, yeşil ve siyah renklerle illüstre edildiği görülmektedir. Gerek ritmik olmayan hecelemeden gerekse yeşil tonda renklendirilen "İST" ifadesinden tasarım sürecinde İstanbul'a vurgu yapıldığı anlaşılmaktadır.

Görsel 5. Yüreğimde Filistin Seri Numaralı Anma Pulu 85x60 mm (Yazarın kişisel arşivinden).

Görsel 5'te 15.11.2024'te Yüreğimde Filistin başlığı ile tedavüle çıkarılan ve portföy içerisinde satışa sunulan diğer seri numaralı anma puluna yer verilmiştir. Yatay bir forma sahip olan bu tasarımda marjlara kadar baskı uygulanmıştır. Tasarımın marjlarında enkaz yığına dönen binalar ve park etmiş bir araç görülürken kare biçiminde tasarlanan pulun içerisinde ikisi kız biri erkek olduğu anlaşılan üç çocuğun illüstrasyonu görülmektedir. İnsanlardan arındırılan sokaklarda sadece çocukların görüldüğü dikkatlerden kaçmamakta olup ortada duran kız çocuğunun kollarını umutla göğe doğru kaldırdığı ve dikenli tellerin ardından objektife baktığı fark edilmektedir. Filistin bayrağı, pul ve marjı kapsayacak biçimde yerleştirilmiş ve şafak çizgisine karşılık gelen alana Yüreğimde Filistin tipografisi eklenmiştir. Durgun yüz ifadesine sahip olan çocukların oldukça tepkisiz kaldıkları görülürken elinde dikenli tel tutan çocuğun sokakta bir başına koştuğu görülmektedir.

Görsel 6. Yüreğimde Filistin Seri Numaralı Anma Pulu 85x60 mm (Yazarın kişisel arşivinden).

Görsel 6’da 15.11.2024’te Yüreğimde Filistin başlığı ile tedavüle çıkarılan ve portföy içerisinde satışı sunulan seri numaralı sonuncu anma puluna yer verilmiştir. Yatay bir forma sahip olan bu tasarımda marjlara kadar baskı uygulanmıştır. Tasarımın marjlarına enkaz yığına dönen bir yapının illüstrasyonu yerleştirilmişken sekizden biçiminde oluşturulan pulun içerisine enkaz yığına dönen bir otomobil ile bir kadın ve bir çocuk görseli yerleştirilmiştir. Bakımsız olan kadının gergin ve çaresiz olduğu fark edilirken çocuğun yüzünde bir tebessüm belirmiştir. Çocuğun neredeyse çıplak bir vaziyette olduğu görülürken ayağına ayakkabı olarak giydiği ilkel pabucun da oldukça büyük ve geniş olduğu fark edilmektedir. Temel fizyolojik ihtiyaçlarını dâhi karşılayamayacak derecede yoksunluk yaşayan çocuğun her şeye rağmen dik durduğu ve elindeki bir parça dikenli tel ile oyun oynamaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Kompozisyonun hemen sağına gagasında zeytin dalı tutan bir barış güvercini illüstrasyonu eklenmiş fakat figürün kalan kısmı dikenli tel biçiminde illüstre edilmiştir. Yaşananlara rağmen umutlu olmayı telkin eden bu tasarımda tipografiler beyaz tonda renklendirilmiştir.

Görsel 7. Yüreğimde Filistin İlk Gün Zarfı 90x60 mm (Yazarın kişisel arşivinden).

Görsel 7’de 15.11.2024’te Yüreğimde Filistin başlığı ile tedavüle çıkarılan 1 adet ilk gün zarfına yer verilmiştir. Dolaşıma çıkarıldığı tarihte 58,00 TL bedel ile satışı sunulan zarflardan 7.500 adet bastırılmıştır. Mevcut tasarım aynı zamanda Yüreğimde Filistin başlığı ile hazırlanan portföyün içerisine de eklenmiştir (PttFilateli, 2024b; T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, 2024). Yatay bir forma sahip olan bu tasarımda sağ üst kısma Yüreğimde Filistin başlığıyla yayınlanan seri numaralı anma pulu yerleştirilmişken sol alt kısma İsrail-Filistin haritası önünde ağlayan bir kız çocuğunun görseli konumlandırılmıştır. Haritanın kuzeyi nispeten sade ve siyah bir tonda renklendirilmişken İsrail’in hâkim olduğu güney kesim kırmızıya boyanmıştır. Gazze’ye karşılık gelen kısım ise tamamen koyu kırmızı olup kandamlası biçiminde illüstre edilmiştir. Giyecek ayakkabısı olmayan çocuğun bakımsız kaldığı, sağ elinde oluşan fiziksel travma nedeniyle gözyaşlarını sol eliyle silmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. “Yüreğimde” tipografisi tıpkı çocuk gibi küçük puntoda yazılmışken büyük puntoda yazılan “Filistin” ifadesi dikenli tellerin arasına sıkıştırılmıştır. Tipografideki “Filistin” ifadesinin ilk beş harfi çocuğun arkasında kalmışken kalan üç harf asimetrik olarak bölünmüş olup çocuğun ön tarafında bırakılmıştır. Filistin bayrağı biçiminde tasvir edilen tipografinin ise neredeyse her tarafı şarapnel parçalarına maruz kalmıştır. Gerek anma pulunun gerekse zarfın üzeri yine içeriğe uygun olarak hazırlatılan Mescid-i Aksa temalı filatelik bir damga ile mühürlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Filistin başlıklı pul tasarımlarında sıklıkla dini ve kültürel temaların yanında Mescid-i Aksa, Kubbet-üs Sahra, Kutsal Kilise, Nakba Günü felaketi tasviri, mülteci temalı motifler, mülteci kampları ve Filistin haritasına yer verilmiştir (Sharnoff, 2024, s. 1). Bu bağlamda konu ile ilgili İsrail'in yayınladığı filatelik materyallerde ise genellikle Yedi Kollu Şamdan, Kıryat Shmona'nın arması, İsrail bayrağı, Davut yıldızı, Şabat lambaları, Siyonist şahsiyetlerin portreleri, ağlama duvarı ve bölge haritaları gibi tasvirler ön plana çıkmaktadır (Smithsonian National Postal Museum, t.y.; Harris, 2023). Konuyu geniş bir açıdan ele alan pullarda İsrail'in geleceğe dair emelleri tasarımlara yansımışken Filistin'i konu alan pullarda Mescid-i Aksa, kitlesel göç, Filistin halkına verilen zarar ve direniş olgusu tasarımlara yansımıştır. Bu bağlamda Türkiye'nin 2013 yılında yayınladığı Türkiye-Filistin Ortak Pul başlıklı çalışmada ana tema dini ve kültürel değerler ekseninde şekillenmişken 2024 tarihli Yüreğimde Filistin başlıklı tasarımlarda masumiyet, çaresizlik ve direnişi temsil eden (tankın önünde duran çocuk) öğeler ön plana çıkmıştır.

Haksızlığın olduğu yerde hem zulmü uygulayan hem de zulme uğrayarak sömürülen tarafı bir arada görmek mümkündür (Amaç, 1999, ss. 62-63). Bu bağlamda 2024 yılında yayınlanan illüstrasyon ve tipografilerden zulme uğrayan tarafın açık bir biçimde Filistin halkı olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre kompozisyondaki bütünlüğün sağlanması açısından zulmü uygulayan ya da destekleyen tarafın hangi güç odağına bağlı olduğuna dair emarelerin de gerek illüstrasyon gerekse tipografi ile birlikte sunulması beklenmektedir. Mevcut tasarımlarda savaşın mağduru olan taraf bütün çıplaklığıyla gösterilmişken zulmü uygulayan tarafın kim olduğu sorusu (devlet mi, hükûmet mi, belirli bir inanç mensupları mı, sivil halk mı?) tamamen yanıtız kalmıştır.

Literatürde posta pulları üzerinden Filistin, İsrail ve Lübnan'a göndermelerde bulunan birçok çalışmaya ulaşılmıştır. Yayınlanan tasarımların ise belirli bir akış içerisinde oluşturulmadığı genellikle yaşanan bir insanlık dramı ya da siyasi bir gerginliğin neticesinde ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Buna göre Filistin'de yaşanan trajik yansımalarla karşı kayıtsız kalmayan devletler, yaşanan olaylara ilişkin görüşlerini farklı biçimlerde filatelik tasarımlara aktarma ihtiyacı duymuştur. Oluşan bu ihtiyaç neticesinde çok kısa bir zaman aralığında Filistin'in posta tarihine değinen onlarca filatelik materyal üretilmiştir.

Gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde filatelik materyaller tematik olarak sınıflandırılırken Filistin başlığıyla hazırlanan tasarımlar önemli ölçüde İsrail'den kaynaklı etkilerle tasarlandığı için genellikle dini ve politik olgular içeren çalışmalar olarak kayıtlanmıştır. Buna göre İsrail'in etkisi ile oluşturulan tasarımlar neticesinde Filistin'in posta tarihine ışık tutan birçok belge üretilmiştir. Bu bağlamda Filistin postası içerisinde İsrail'in etkisi ile oluşturulan tasarımların önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

Türkiye'nin 2013 yılında Türkiye-Filistin Ortak Pul başlığı ile yayınladığı tasarımlarda dini ve kültürel değerler ön plana çıkmışken 2024 yılında yayınladığı Yüreğimde Filistin başlıklı tasarımlarda, savaş sonrasında yaşanan çöküntüler kompozisyona yansımıştır. Orta Doğu'da yaşananlar birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'nin de filatelik tasarımlara olan yaklaşımını etkilemiş ve oluşan siyasi konjonktüre göre eserler üretmesine neden olmuştur. Bu bağlamda Türkiye'nin 2024 yılında yayınladığı tasarımlardan her biri gerek zulme karşı alınan tavır ortaya koyması gerekse yaşananları olduğu gibi yansıtması açısından son derece kıymetli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Çalışma tek yazarlı olduğu için yazarın katkı oranı %100'dür.

Çıkar Çatışması

Çalışmada çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Amaç, H. (1999). *Belâ ve musibet hareketi*. İstanbul: Yenidoğan Yayın Dağıtım.
- DMM Presidency of the republic of Turkey Center for Countering Disinformation. (t.y.). *Palastine*. Retrieved from <https://www.dmm.gov.tr/wp-content/uploads/2023/11/Disinformation-Bulletin-Edition-99-Palastine.pdf> in 03.09.2024.
- Fallows, J. (2003, June). *Who shot Mohammed al-Dura*. Retrieved from https://sciencepolicy.colorado.edu/students/envs_5000/fallows_2003.pdf in 06.09.2024.
- Harris, D. (2023). *Learning activity: Yom Ha'atzmaut/Israel Independence Day*. Retrieved from <https://www.reconstructingjudaism.org/wp-content/uploads/2023/07/Israeli-Stamps-Learning-Activity-MDH-2023.pdf> in 01.09.2024.
- İlkdoğan, H. (2017). Göstergenin toplum düzlemindeki yeri: Toplumsal göstergibilim. *İdil*, 6(39), 3147-3164. doi: 10.7816/idil-06-39-10
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak dokuman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 170-189.
- Lebed, F. and Morgulev, E. (2024). Stamps Don't Lie: Sports, Military, and National Identity Postage Stamps as a Mirror of Aggressive Soviet and Russian Propaganda. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*. 105. 52-64. <https://doi.org/10.2478/pcssr-2024-0024>.
- Limor, Y. and Mekelberg, D. (2017). The smallest ideological and political battlefield: depicting borders on postage stamps-the case of Israel. *Nations and Nationalism*, 23(4), 902-928. <https://doi.org/10.1111/nana.12348>
- Limor, Y. and Zerkovitz, I. (2021). Politics, nationalism and economics: The postage stamps of the British Mandate in Palestine, 1920-1945. *Israel Studies* 26(3), 196-216. <https://dx.doi.org/10.2979/israelstudies.26.3.12>.
- Özdemir, M. ve Tuti, G. (2023). Nitel araştırma desenleri: Metodolojik bir temellendirme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11(2), 217-235. <https://doi.org/10.57115/karefad.1331759>
- PttFilateli. (2024a). *Yüreğimde Filistin*. <https://www.filateli.gov.tr/urunler/yuregimde-filistin/1c4286b27a65c974fa09ca8b220615c6> 12.10.2024 tarihinde erişilmiştir.
- PttFilateli. (2024b). *Yüreğimde Filistin*. <https://www.filateli.gov.tr/urunler/yuregimde-filistin/b92ccd0fe4a13ec520cb13efacf2823c> 12.10.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Pulhane. (2013). *Türkiye-Filistin ortak konulu pul*. <https://www.pulhane.com/KatalogSayfalari/k201330.html> 09.09.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Rose, A. (2003). The truth of Mohammed al-Dura: A response to James Fallows. *Support Sanity*. 1-14.
- Rose, G. (2023). *Görsel metodoloji/visual methodologies*. (Çev. Gizem Akgülgi). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Sercânî, R. (2011). *Zafere götüren yol boykot*. İstanbul: Beka Yayıncılık.
- Sharnoff, M. (2022). Maps of the West Bank in Jordanian postage stamps, 1952-1985. *Contemporary Review of the Middle East*, 9(1), 51-69. <https://doi.org/10.1177/23477989211053177>

- Sharnoff, M. (2023). Jordanian stamps of Islamic holy sites in Jerusalem: 1967-1989. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1-23. <https://doi.org/10.1080/13530194.2023.2251129>
- Sharnoff, M. (2024). Visualizing Palestine in Arab postage stamps: 1948-1967. *Middle Eastern Studies*, 60. 979-999. <https://doi.org/10.1080/00263206.2024.2314523>.
- Smith, D. (May, 2011). Starting a Palestine collection today. *The BAPIP Bulletin*. 18(163), 57-64.
- Smithsonian National Postal Museum. (t.y.). *Israel*. Retrieved from <https://postalmuseum.si.edu/exhibition/international-philately-asia-western-asia/israel> in 07.10.2024.
- T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı. (2024). *Yüreğimizde Filistin*. <https://sgb.uab.gov.tr/haberler/yuregimizde-filistin> 12.11.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Ulziimaa, S. and Byambajav, E. (2024). Comprehensive analysis on the design of Mongolian postage stamps: Case of “Soyombo” postage stamp. *Mongolian Journal of Arts and Culture*, 25(48), 237-246. <https://doi.org/10.69561/mjac.v25i48.3636>
- Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201. <https://doi.org/10.21733/ibad.871703>
- Wach, E. and Ward, R. (2013). Learning about qualitative document analysis. The Institute of Development Studies and Partner Organisations. Report. Retrieved from <https://hdl.handle.net/20.500.12413/2989> in 03.09.2024.
- Zelkovitz, I. and Limor, Y. (2021). The war of the 60 stamps: the battle for public opinion-how the Nakba influenced Jordanian postage stamps. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 50(1), 19-37. <https://doi.org/10.1080/13530194.2021.1903834>
- Zelkovitz, I. and Limor, Y. (2024). Postage stamps as political and religious propaganda: The case of Hamas. *Studies in Conflict & Terrorism*, 1-16. doi: 10.1080/1057610X.2024.2403058

Extended Abstract

Introduction

As payment receipts, stamps are treated as documents showing payment values in terms of postal services. For this reason, the definition and scope of the pictures, illustrations, drawings or textual expressions on stamps are shaped not only according to the policies pursued by a particular institution but also according to the projections of the state or the government. Accordingly, it is possible and quite natural that postage stamps, which were previously designed as miniature works of art, contain both illustrative and typographic messages. In this context, states can issue stamps on commemorative events, cultural heritage, social projects and tourism (Lebed and Morgulev, 2024, pp. 53-54; Ulziimaa and Byambajav, 2024, p. 238). In addition, focal points that strive to convey both explicit and implicit messages see the stamps they design as propaganda tools that serve their ideologies and carry out studies in this regard (Zelkovitz ve Limor, 2024, pp. 3-4). Therefore, with these and similar practices, stamps have gone beyond being an innocent receipt and turned into an effective tool guided by the communication industry.

Another function of stamps is defined as nation building. In order to build a nation, it is first necessary to establish a national identity. The prerequisite for creating a national identity is to unify different ethnic groups and national narratives. In this context, language, national days, anthems, important statesmen, holidays and myths have emerged as an important mechanism to legitimize the current regime in the process of identity formation and dissemination (Limor and Mekelberg, 2017, p. 903; Ulziimaa and Byambajav, 2024, pp. 238-240). This effect can be seen more clearly in the designs of stamps titled Middle East, either directly or indirectly. For example, Israel issued stamps on controversial issues in certain periods and developed a political discourse by depicting the borders it calls the Green Line on postage stamps. This ceasefire line, which was not fully accepted even when Israel declared its independence, has continued to exist as an unresolved problem throughout history (Limor ve Mekelberg, 2017, p. 903). Following the Palestinian Authority's declaration of itself as the "State of Palestine" in 2012, Hamas reacted in kind, using the same typographies used by the Palestinian Authority on its Gaza-themed stamps. The PA reacted by changing the currency denomination on stamps in the Gaza Strip from (fils) to (mils) (Zelkovitz and Limor, 2024, p. 5). More recently, it was claimed that Palestine issued stamps in support of the Armenian genocide allegations. The image of the alleged stamp was shared on some social media accounts. In response, Palestinian officials stated that such a stamp had never been issued and flatly denied the allegations. Subsequently, Armenia confirmed that no such stamp was issued (DMM Presidency, n.d., pp. 223-224). Accordingly, behind the images and symbols used in stamps, there is the existence of a community that hopes for the realization of its dreams, and this search for existence can be revealed in certain periods. In this context, stamps may show signs of the ambitions of those who wish to establish a form of government in line with their ideology, or, as in the case of Palestine, they may contain completely disinformative news.

Method

The data of this study, which is based on a qualitative research approach, were accessed through document analysis. Descriptive content analysis was used in the study based on the case study. Accordingly, firstly, searches were made through national and international publication indexes (Araştırmax, Sobiad Citation Index, Asos Index, Cambridge Scientific Abstracts, Scopus Open Academic Journal Index, DOAJ, ERIH PLUS and EBSCO) with the keywords "Middle East, Palestine, Jordan, Israel, Jerusalem, Postage Stamp and Philately". As a result of the searches, many studies on Palestine and philately were found. Upon the realization that the studies dealing with Palestine on the axis of philately were found only in foreign literature, it was decided to conduct a study in this field.

The visual data of this study, which is based on the documents titled Palestine in the stamp emission program, was accessed from <https://www.pulhane.com/> and the researcher's archive. Before the research, all philatelic designs such as stamps, first day envelopes, maximum cards and postal cards

listed under different headings were reviewed and then the designs that were determined to be relevant to the research were included in the scope of the study. Accordingly, 1 commemorative stamp, 3 commemorative stamps with serial numbers, 1 commemorative block and 2 first-day envelopes issued in 2013 and 2024 were accessed, and the reliability and validity of the data were confirmed through the printed documents published by PTT.

Findings

The findings of the study consist of 5 commemorative stamps and 2 first-day envelopes issued by the Republic of Turkey in 2013 and 2024. The designs put into circulation in 2013 with the title Turkey-Palestine Joint Stamp consisted of 1 commemorative block and 1 first-day envelope, while the designs put into circulation in 2024 with the title Palestine in My Heart consisted of 1 commemorative stamp, 3 commemorative stamps with serial numbers and 1 first-day envelope. All of the designs are also included in the portfolio prepared with the title Palestine in my heart.

Conclusion, Discussion and Recommendations

There are many studies in the literature that refer to Palestine, Israel and Lebanon through postage stamps. It is understood that the designs published are not created in a certain flow, but are usually the result of a human tragedy or a political tension. Accordingly, both the Palestinian Authority and the states, which were not indifferent to the tragic reflections in Palestine, felt the need to convey their views on the events in philatelic designs in different ways. As a result of this need, dozens of philatelic materials referring to the postal history of Palestine were produced in a very short period of time.

While Turkey's designs published in 2013 under the title of Turkey-Palestine Joint Stamps emphasized religious and cultural values, the designs published in 2024 under the title of Palestine in My Heart reflected the collapses experienced after the war. In this context, the events in the Middle East affected Turkey's approach to philatelic designs as in many other countries and caused it to produce works according to the political conjuncture. Therefore, it has been concluded that each design published by Turkey in 2024 is extremely valuable in terms of both revealing the attitude taken against oppression and reflecting the events as they happened.